

POLISH / POLONAIŚ / POLACO A1

Standard Level / Niveau Moyen (Option Moyenne) / Nivel Medio

Thursday 13 May 1999 (afternoon)/Jeudi 13 mai 1999 (après-midi)/Jueves 13 de mayo de 1999 (tarde)

Paper / Épreuve / Prueba 1

3h

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Do NOT open this examination paper until instructed to do so.

This paper consists of two sections, Section A and Section B.

Answer BOTH Section A AND Section B.

Section A: Write a commentary on ONE passage. Include in your commentary answers to ALL the questions set.

Section B: Answer ONE essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

NE PAS OUVRIR cette épreuve avant d'y être autorisé.

Cette épreuve comporte deux sections, la Section A et la Section B.

Répondre ET à la Section A ET à la Section B.

Section A: Écrire un commentaire sur UN passage. Votre commentaire doit traiter TOUTES les questions posées.

Section B: Traiter UN sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS CANDIDATOS

NO ABRA esta prueba hasta que se lo autoricen.

En esta prueba hay dos secciones: la Sección A y la Sección B.

Conteste las dos secciones, A y B.

Sección A: Escriba un comentario sobre UNO de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a TODAS las preguntas de orientación.

Sección B: Elija UN tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

SEKCJA A

Napisz komentarz do jednego z podanych tekstów.

- 1(a) Mówiono tego roku powszechnie o wyścigach. W lepszym męskim towarzystwie nie słyszałem nawet innej rozmowy. Był to początek, pierwszy wzlot owego wielkiego porywu ku wykształceniu sportowemu, który ogarnął Warszawę i prowincję.(...) Popieranie wyścigów, 5 puszczanie własnych koni na tor straciło charakter mody, urosło do rozmiarów powołania, wytworzyło nowy stan, nową arystokrację. Można powiedzieć, że nawet patriotyzm nasz wszedł na nowe tory. I pytam się, zastanawiając się nad tą epokową ewolucją w społeczeństwie naszym, do czego by doszło, gdyby Podfilipski zdążył być założyc 10 stajnię i stanać, jeśli nie urzędowo, to moralnie na czele tego ruchu.(...)
- Pan Zygmunt obszedł dokoła wszystkie konie po rozsiadaniu ich, jednemu z trenerów rzekł dwa słowa po angielsku i, ponieważ następny wyścig nie obiecywał żadnych osobliwych wrażeń, poszedł do łóż, aby przywitać się z paniami. Dużo było pań. Podfilipski skierował się 15 najprzód na lewo,(...) gdzie łóżc zajęte były przez najwytworniejsze towarzystwo. Trzeba było widzieć stopniowaną serię jego ukłonów, uśmiechów i uścisków rąk. Bystry spostrzegacz, gdyby nie znał warszawskiego "towarzystwa", mógłby ułożyć całą jego hierarchię i budżet, patrząc tylko na pana Zygmunta.
- 20 Pieniądzom bez nazwiska kłaniał się Podfilipski poważnie, długim, sztywnym poruszeniem niepokalanego cylindra. Nazwisko bez pieniędzy witał ukłonem, wyrażającym jakby litosne współczucie. Dopiero gdy w jakiej łoży zeszło się nazwisko z pieniędzmi i to w osobie ładnej kobiety, pan Zygmunt przesadzał się w finezjach swego wybornego 25 wychowania. Tam, gdzie mógł, rozrzewniał się po przyjacielsku.
- Nareszcie panią hrabinę spotykam - szukałem już w alejach - jak jasno w łożach od tej pani toalety.(...)
- Gdy nie mógł tak poufałe, przystępował z pewnego rodzaju nieśmiałością. Z natury nie był ani trochę nieśmiały, przybierał tylko taki pozór. Tak 30 pan Zygmunt umiał oddawać każdemu, co się należy. Z mężczyznami załatwiał się prościej; cieniował także swą przyjaźń i poufałość, nie bez uwagi na wyżej przytoczone względy, ale z mniejszym wykończeniem.
- Podczas drugiego wyścigu, który go nie zajmował, Podfilipski zwrócił się do łóż prawych, mniej wykwintnie obsadzonych. Było tam jeszcze parę 35 pań " ze świata ", nadąsanych widocznie, że nie siedzą w lewym szeregu. Obie, bez pytania, odezwały się do nas jednobrzmiąco:
- Przyjechałam wczoraj (druga rzekła: niedawno) i nie mogłam dostać porządnej łoży.

Józef Weyssenhoff

" Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego", Wyścigi, 1898

- Jaki wizerunek 'nowej arystokracji' został wykreowany w tym fragmencie ?
- Jaki jest stosunek narratora do Podfilipskiego ?
- Przy pomocy jakich środków artystycznych pisarz scharakteryzował Podfilipskiego ?
- Przedyskutuj rolę narratora w tym fragmencie.

Trzeci Rok

1(b)

Już dopala się lato: dni pożókły, poschły,
na polach pogubione błakają się kwiaty,
jarzębina spłonęła, skrzepty siwe osty -
myśl jak owoc opada i pachnie jak lato.

5 Popielili się sierpnie, lecz to było prościej:
słońce grało zenitem na obłocznych kręgach;
gdy ptaki lot swój brały do zamorskich gościń,
ty wierzyłeś w powroty na błękitnych wstęgach.

10 Pamiętajsz ? - gdzieś pod lasem dzwonił złoty łubin,
wieczorami za wioską srebrne śmiechy jeszcze...
i znów dawność się wlecze i w dymach się gubi,
rozdmuchując popioły na wrześnieowym wietrze.

15 Dzisiaj obca Demeter suche kruszy zioła
i jakby znała prawdę, uchodzi przed wzrokiem,
granice znacząc śladem. Może łatwiej zgoła
iść za latem, co ginie razem z trzecim rokiem.

20 Bezszelestnie spadają dni mijanych kartki,
czas pleśnieje, narasta, warstwami się ściele,
jesień schodzi powoli i pochyla barki...
Jak tu w wiosnę uwierzyć i w brzóz nową zieleń ?

Jakaś nocą śródgwiezdną, zastygłą zwątpieniem,
gdy życie się nade mną jak słowo zamknęło,
myśl pożegnała lato i niepostrzeżenie
zgasła jak w ciszach nieba samotny meteor.

Henryk Lipko-Lipczyński
z tomiku "Brzozy", Nicea 1943

* Demeter -grecka bogini roli i urodzaju.
(wers 13)

- Jaką rolę odgrywa w tym wierszu pamięć ?
- Czy dają się zauważyć powiązania między wspomnieniami, czasem przeszłym, czasem teraźniejszym i porami roku ?
- Jakie znaczenie można tu przypisać odmiennym porom roku ?
- Przedyskutuj rozwijanie się idei wiodącej tego wiersza .

SEKCJA B

Napisz wypracowanie na JEDEN z podanych tematów. Wypracowanie musi być oparte na co najmniej dwu z trzech pozycji Części 3, które przerabialiście. Dozwolone jest odwoływanie się do innych książek, ale nie mogą one być podstawą twego wypracowania.

2. Dzieci i Młodzież w literaturze

- (a) Jak łatwo zauważyć z listy lektury, granica między literaturą młodzieżową a przeznaczoną dla dorosłych zaciera się. Czy wybrane przez siebie książki są w praktyce literaturą młodzieżową, a jeżeli tak, to jakie walory o tym decydują ?

albo

- (b) W jaki sposób wpływa przyroda na styl życia czy zachowanie młodych bohaterów ? Przedyskutuj podając przykłady.

3. Powieść Historyczna

- (a) Jakie są cechy charakterystyczne powieści historycznych przerobionych w lekturze ? Przedyskutuj i porównaj zauważone podobieństwa i różnice.

albo

- (b) Jakie cechy charakteru bohaterów sprawiają, że z zainteresowaniem śledzimy ich losy ? Czy są to cechy raczej pozytywne, czy bywają też i negatywne ? Przedyskutuj porównując utwory z lektury.

4. Poezja XX wieku

- (a) Czy pierwiastek intelektualny przeważa nad uczuciowym we współczesnej poezji, czy też nie ? Przedyskutuj i porównaj utwory co najmniej dwu różnych poetów.

albo

- (b) Porównaj i przedyskutuj różne formy wyrażania określonych zasad etycznych w wybranych utworach poetyckich, u co najmniej dwóch autorów.

5. Proza Współczesna

- (a) Na podstawie przeczytanych książek, czy możesz wskazać dwa podobne motywy u różnych autorów z listy lektury ? Jeżeli tak, omów szczegółowo podobieństwa, jeżeli ich nie znajdziesz - wyjaśnij jakie masz trudności.

albo

- (b) Do jakiego stopnia tematyka współczesnej prozy odzwierciedla czasy jej współczesne ? Przedyskutuj na podstawie wybranej lektury.

6. II Wojna światowa w literaturze

- (a) Porównaj obraz wojny przedstawiony w wybranej lekturze. Przedyskutuj w jaki sposób autor osiągnął zamierzony cel.

albo

- (b) Z jak ważną tematyką zetknąłeś się w przerobionej lekturze? W jaki sposób nawiązuje ona do 2. wojny światowej i czy ukazuje ustosunkowanie się autorów wobec wojny?

7. Proza dokumentalna

- (a) W jakim stopniu występują cechy literackości w wybranej przez Ciebie prozie dokumentalnej, w odróżnieniu od tzw. literatury faktu? Porównaj i przedyskutuj książki z lektury pod kątem, który chwyt literacki okazał się bardziej efektywny i dlaczego?

albo

- (b) Jak ważna jest - wybrana przez Ciebie - proza dokumentalna? Przedyskutuj porównawczo uwzględniając osobiste doświadczenia czy też uwikłania autorów w opisywane sprawy.

8. Teatr 20-go wieku

- (a) Porównaj wybrane sztuki teatralne z punktu widzenia - w jaki sposób przedstawiają współczesne społeczeństwo. Podaj przykłady.

albo

- (b) Jakie są podobieństwa lub różnice między współczesnymi sztukami teatralnymi, a odnoszące się do modernizacji formy? Przedyskutuj bazując na przerobionej lekturze.